Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi *www.e-ajeli.com*
[Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction] *e-ISSN:2148-2667*
2015 – 3 (2), 41-67

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDAKİ KAVRAM YANILGILARI VE ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ*

Servet Suna ÜZTEMUR** Celal METİN***

ÖZ: Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarının belirlenmesi ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelindeki araştırmanın çalışma grubunu 2012–2013 eğitim-öğretim yılında Manisa ili Merkez ilçesindeki kamu ortaokullarında Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapan 122 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veriler, Ölçme ve Değerlendirme Kavram Testi (ÖDKT) ile Ölçme ve Değerlendirme Öz-Yeterlik Ölçeği (ÖDÖYÖ) uygulanarak toplanmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, kavram yanılgısı puanları; cinsiyete, hizmet içi eğitim durumuna ve ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. 0–5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre daha az kavram yanılgısı yaptıkları belirlenmiştir. Eğitim Enstitüsü mezunları, diğer fakülte mezunlarına göre daha fazla kavram yanılgısına düşmüşlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algıları *"Yeterli"* düzeyde bulunmuştur. Öz-yeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiş ve erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre kendilerini daha yeterli algıladıkları ortaya çıkmıştır. ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları, mesleki kıdeme, mezun olunan okul türüne, hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Yeterlik puanları ile kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve Değerlendirme, Kavram Yanılgısı, Öz-Yeterlik

EXAMINING SOCIAL STUDIES TEACHERS' MISCONCEPTIONS IN ASSESSMENT AND EVALUATION AND THEIR SELF- EFFICACY BELIEFS

ABSTRACT: In this research, it was purposed to determine social studies teachers' misconceptions in assessment and evaluation and to examine self-efficacy beliefs. The research is carried out by survey model and the group of the study is composed of 122 social studies teachers who are working at state secondary schools in central district of Manisa in 2012–2013 Education Year. To collect data Measurement and Evaluation Concept Test (MECT) and Measurement and Evaluation Self-efficacy Scale (MESES) were administered. According to the results of the study, misconception scores did not present significant statistical differences according to their gender, in service education training condition, or their condition of whether they took measurement and evaluation lesson, or not. It was determined that teachers within the occupational experience group of 0 to 5 years presented less misconception compared to the other teacher experience groups of 21 years and up. Teachers graduated from the Institute of Education showed more misconception compared to the other graduated teacher groups. Measurement and evaluation self-sufficiency perceptions were found on the level of *"Adequate"*. Their self-sufficiency perceptions exhibited significant difference based on gender; and it was revealed that male teachers perceive themselves more "sufficient" compared to the female teachers. Sufficiency scores taken from the "MESES" did not present significant difference according to their occupational experience, type of the graduated academy the condition that whether in service education training was taken before or not, and the condition that whether measurement and evaluation lesson was taken in the graduated academy or not. There is no significant relationship found between sufficiency scores and misconception scores.

Key Words: Measurement and Evaluation, Misconception, Self-efficacy.

* *Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında tamamlanan yüksek lisans tezine dayalı olarak hazırlanmıştır.*
** *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Doktora Öğrencisi, MEB Sosyal Bilgiler Öğretmeni. servetuztemur@gmail.com*
*** *Doç. Dr. Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD celalmetin2004@yahoo.com*

Giriş

Bilgi çağıyla birlikte ülkeler birbirleriyle kıyasıya bir yarış sürdürmekte ve bunun sonucu olarak bilimde, teknolojide ve ekonomi alanında her geçen gün baş döndürücü gelişmeler yaşanmaktadır. Ülkelerin bu değişim ve gelişime seyirci kalmadan kendilerini bu sürece dâhil etmeleri için bilgiye yani insana yatırım yapmaları kaçınılmazdır. Meydana gelen bu yoğun değişimler, ülkelerin eğitim sistemlerini de etkilemiş ve toplumların varlığını devam ettirecek bireylerin sahip olması gereken özellikler de değişim göstermiştir. Bilgi çağında bireylerden beklenen özellikler her geçen gün daha da artmakta ve sadece bilmekle kalmayıp bilgiyi nasıl elde edebileceğini bilen, araştıran, sorgulayan, analiz eden ve özgün eserler üreten bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bireyin toplumsallaşmasının en önemli ölçütlerinden biri olan eğitim, kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1993). Eğitim kişinin doğumundan itibaren ailesiyle ve yakın çevresiyle girdiği etkileşimle başlar. Öğrenme olarak adlandırılan bu etkileşim sürecinde, birey içinde yaşadığı toplumun kültürünü benimser. Bu benimseme süreci kimi zaman plansız bir şekilde devam eder. Her toplum, içinde yaşayan bireye kendi kültürünü ve yapısını öğretme gayreti içindedir. Eğitim sayesinde kişi davranışlarını toplumun beklentileri yönünde geliştirir ve değiştirir. Bu nedenle eğitim planlı ve programlı bir şekilde ve toplumun beklentileri yönünde yapılmalıdır.

Eğitimin toplum beklentilerine göre yapılması görevi eğitim kurumlarına yani okullara düşmektedir. Okul bu görevi üstlenirken belli bir plan ve program içerisinde ele alarak kasıtlı davranış değişikliği meydana getirme süreci oluşturmaktadır. Bir bakıma okulun görevi, toplumun farklı alanlarda ihtiyaç duyduğu nitelikli kişilerin yetiştirilmesidir. Okullar bu görevi yerine getirirken bir sistem yaklaşımını benimsemektedir. Her sistemde olduğu gibi eğitim sistemi de *girdi, süreç, çıktı ve kontrol* öğelerinden oluşmaktadır. Eğitim sisteminin kontrolü değerlendirme aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Değerlendirme, sistemi oluşturan öğelerin planlandığı gibi işleyip işlemediğini, varsa herhangi bir noktasında işlemeyen kısımların belirlenip sistemin işler hale getirilmesi için onarılmasına katkı sağlamaktadır (Yaşar, 2010: 3).

Okullarda verilen formal eğitimin amacına ulaşıp ulaşmadığının bilinmesi ileride alınacak olan kararlara dayanak noktasını oluşturur. Bu nedenle eğitim programının istenen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerin kendilerinden beklenen bilgi, beceri ve tutumlara erişip erişmediği ölçme ve değerlendirme sayesinde anlaşılır. (MEB, 2006a). En genel tanımıyla ölçme "*Bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayı ve başka sembollerle gösterilmesidir***"** ifadesiyle tanımlanabilir (Turgut ve Baykul 2011: 102). Eğitimde istenilen davranışların kazanılıp kazanılmadığı ölçme işlemi sayesinde ortaya çıkar. Ölçme işlemi sonucunda öğrencilerin seviyesi hakkında başarılı ya da başarısız şeklinde karar verme yani bir yargıya varma işlemi ise değerlendirme yapmaktır (Semerci, 2009: 4). Eğitim süreci içinde yapılan değerlendirmeler, eğitim çabalarına geri bildirimde bulunarak öğrenme eksiklerinin ya da öğretimde aksayan noktaların belirlenmesini ve eğitimin verimliliğinin artmasını sağlamaktadır. Süreç sonunda, öğrencilere kazandırılması beklenilen davranışların öğrenciler tarafından kazanılıp kazanılmadığının ya da ne derecede kazanıldığının belirlenmesi değerlendirme sayesinde mümkündür (Atılgan, 2006). Öğretmenler, öğrencilerin programa ne kadar uyum sağladıklarını kontrol altına almak zorundadırlar. Öğretmenler öğrencilerinin başarılarından sorumludurlar ve başarıyı sağlamak için ölçme ve değerlendirme etkinliklerini sürekli kullanmalıdırlar (Gay, 1991, akt. Şahin ve Ersoy, 2009: 365).

Öğrencilerin öğretim süreci içinde gözlenerek onların akademik anlamda başarıları, ilgileri, yetenekleri hakkında ölçümler elde edilmesi ve bu ölçümlere dayanarak onların hangi alanda daha başarılı olabileceklerine dair yönlendirilmeleri konusunda kararlar verilmektedir. Yapılan değerlendirmelerin doğruluğu ölçümlerin güvenilir ve geçerli olmasına bağlıdır. Öğretmenlerin yapacağı yönlendirmelerin doğruluğu, öğrencilerin mesleki yaşantısında iş doyumlarını ve üretkenliğini etkileme gücüne sahip olacağı için, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmenin önemini çok iyi kavramaları gerekmektedir (Yaşar, 2010: 6). Öğretmenin; öğrenci, öğretim ve ölçme değerlendirme ile ilgili değerlendirmeleri yapabilmesi için ölçme değerlendirme konularında yetişmiş olması gerekir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme konuları, öğretmenlik meslek programlarının bir parçasıdır. Öğretmen; bu görevi yerine getirebilmek için, ölçme değerlendirme alanındaki kavramları rahatlıkla kullanabilecek derecede iyi bilmek, bu alanda bazı beceriler geliştirmek ve olumlu tutumlar kazanmış olmak zorundadır (Turgut ve Baykul, 2011: 4).

Eğitim sisteminde ölçme ve değerlendirme süreci, öğretmene öğrenciyi tanıtır, öğrenciye durumunu bildirir, öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda dönüt sağlar, öğrenilenlerin başka alanlarda kullanılmasında yardımcı olur, başarılı öğrencilerin daha fazla güdülenmesini sağlar (Adanalı, 2008: 23). Aynı şekilde bu süreç öğrenciye hangi dersleri almaya hazır olduğu, hangi çalışmaları yapmasına gerek olduğu, ilgi ve yeteneğinin hangi alanda olduğu konusunda bilgi verir. Öğretmen ve yöneticinin geleceğe yönelik planlar yapmasına, eğitim ve öğretimin daha nitelikli olmasına yardımcı olur. Öğretmene uyguladığı öğretim yöntemlerinin ne derece yeterli olduğu konusunda fikir verir. Veliyi öğrencinin durumu ve gelişimi hakkında bilgilendirir. Ölçme ve değerlendirme sonuçları, eğitim sürecine ilişkin birçok sorunu tespit edip kaynağını bulmamıza yardımcı olur. Başarılı olmak isteyen her öğretmen, kendini bu alanda yetiştirmek zorundadır (Yılmaz, 2002, akt. Eyitmiş, 2007: 3). Değerlendirme sürecinde doğru kararlar verebilmek, öğretmenlerin yeterli ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip olmalarıyla mümkündür. Bir öğretmenin, öğrencilerinin dersle ilgili başarılarını sağlıklı bir şekilde değerlendirebilmesi; yapılacak ölçümlerin geçerli ve güvenilir olmasına, ölçme tekniklerinin eksiksiz uygulanmasına, ortaya çıkan sonuçların doğru yorumlanmasına bağlıdır (Turgut ve Baykul 2011: 4).

Ölçme ve değerlendirme alanında yapılan çalışmalara bakıldığında kavram yanılgısı üzerine yapılan çalışmaların azlığı görülmektedir (Algan, 2008; Çakan, 2004; Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Kesten ve Özdemir; 2010; Turan, 2010). Kavram yanılgıları konusunda yapılan araştırmalara bakıldığında daha çok öğrencilerin ve öğretmen adaylarının kavram yanılgıları üzerinde durulmuştur. Öğretmenlerin kavram yanılgıları ile ilgili araştırma çok azdır. (Arık, 2006; Başarmak ve Gelibolu, 2010; Bektaş ve Bilgili, 2004; Sevimli, 2010; Yazıcı ve Samancı, 2003).

Öz-yeterlik inancı ilk defa Albert Bandura'nın 1977 yılında Sosyal Öğrenme Kuramında ortaya çıkardığı bir kavramdır (Bıkmaz, 2014: 292). Bandura (1982) özyeterliği, kişilerin olası durumlarla başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabileceklerine ilişkin kişisel yargılar olarak tanımlamıştır (akt., Bıkmaz, 2014: 292). Bandura'ya (1996) göre, öz-yeterlik algısı yüksek kişiler yaşamları boyunca birçok değişik olayla daha iyi başa çıkabilmektedir. Bu insanlar güçlüklerin üstesinden gelebilmeyi ummakta, görevlerinde başarılı olacaklarına dair kendine güven seviyelerini daima yüksek tutmaktadırlar. Öz yeterlik

inancı düşük olanlar ise hayatın çeşitli olaylarıyla baş etmede kendilerini mutsuz ve umutsuz hissetmekte ve kendilerini etkileyen durum veya şartları değiştirmek için ya çok az imkânları olduğuna ya da hiç imkânları bulunmadığına inanmaktadırlar. Bu bireyler herhangi bir sorunla karşılaştıklarında, ilk denemeleri başarısızlıkla sonuçlanır ise sorunu çözmek için denedikleri her şeyi bırakabilirler ve sonucu değiştirmek için yapabilecekleri hiçbir şey olmadığını düşünebilirler (akt. Küçüktepe, 2007: 10). Öz yeterlik inançlarının dört temel kaynağının olduğunu belirten Bandura, (1995) bunlardan en etkili olanının bireylerin doğrudan kendi deneyimlerinden kazandığı bilgiler olduğunu; diğerlerinin ise bireylerin başarılı veya başarısız uygulamalarına ilişkin gözlemleri, toplum etkisinin başarabilmeye ilişkin tesiri ve başarıda psikolojik durum olduğunu belirtmiştir (akt., Akbulut, 2006: 35; Bıkmaz, 2014: 294)

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavramlara ne gibi anlamlar yükledikleri, ölçme değerlendirme alanında kavram yanılgılarına sahip olup olmadıkları ve ölçme ve değerlendirme alanında kendilerini ne düzeyde yeterli gördükleri bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgıları iki aşamalı tanı testi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, öğretmenlerimizin çok sık kullandıkları ölçme ve değerlendirme kavramlarına dikkat çekmelerini sağlayarak bu konuda yeterliklerini gözden geçirmeleri bakımından önem taşımaktadır. Araştırmanın; üniversitelerimizin eğitim fakültelerinde verilen ölçme değerlendirme dersine katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Araştırma neticesinde ölçme değerlendirme dersinin amaç ve kapsamı gözden geçirilebilir. Ayrıca araştırma sonuçlarından faydalanan öğretim elemanlarının; öğretmen adaylarında kavram yanılgısı oluşmaması için öğrenme-öğretme stratejilerini yenilemesini sağlaması bu bakımdan önemlidir. Araştırmanın, öğretmenlerin ölçme değerlendirme alanında kendilerini ne derecede yeterli algıladıkları, yetersiz olarak algıladıkları noktaların belirlenmesi ve bunların giderilmesi konusunda farkındalık yaratacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan bu çalışma, konu ile ilgili yapılacak olan diğer araştırmalara da kaynak olması açısından önemli görülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarını belirlemek ve öz-yeterlik inançlarını inceleyerek bu iki değişken arasında ilişki olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Kavram Testi'ndeki (ÖDKT) doğru kavram, yanlış kavram ve kavram yanılgıları ne düzeydedir?

2) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam kavram yanılgısı puanları arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

3) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam puanlar arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

4) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik öz-yeterlik inançları ne düzeydedir?

5) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Öz-Yeterlik Ölçeği'nden (ÖDÖYÖ) aldıkları toplam puanlar arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

6) Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları kavram yanılgısı puanları ve toplam puanlar ile ÖDÖYÖ'den aldıkları yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

Araştırma Modeli

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarını belirlemek ve öz-yeterlik inançlarını incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada; mevcut durum ve koşullar olduğu gibi betimlenmiş ve tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2011: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2012–2013 eğitim öğretim yılı Manisa ili merkez ilçesi kamu ortaokullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alınmamış, Manisa ili merkezinde ve merkeze bağlı köylerdeki resmi ortaokullarda görev yapan 122 Sosyal Bilgiler öğretmenine ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kişisel değişkenlerine yönelik dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	**1.** Kadın	45	63,1
	2. Erkek	77	36,9
	Toplam	**122**	**100**
Mesleki Kıdem	**1.** 0- 5 yıl arası	23	18,9
	2. 6- 10 yıl arası	21	17,2
	3. 11- 15 yıl arası	31	25,3
	4. 16- 20 yıl arası	29	23,8
	5. 21 yıl ve üzeri	18	14,8
	Toplam	**122**	**100**

Mezun Olunan Fakülte Türü	**1.** Eğitim Enstitüsü	14	11,4
	2. Eğitim Fakültesi	79	64,8
	3. Fen Edebiyat Fakültesi	29	23,8
	Toplam	**122**	**100**
Eğitim Düzeyi	**1.** Eğitim Enstitüsü	14	11,5
	2. Lisans	105	86,05
	3. Yüksek Lisans	3	2,45
	Toplam	**122**	**100**
Ölçme ve Değerlendirme Alanında Hizmet içi Eğitim Aldı mı?	**1.** Evet	53	43,4
	2. Hayır	69	56,6
	Toplam	**122**	**100**
Mezun Olduğu Okulda Ölçme ve Değerlendirme Dersi Aldı mı?	**1.** Evet	93	76,2
	2. Hayır	29	23,8
	Toplam	**122**	**100**

Tablo 1'den görüleceği üzere 122 Sosyal Bilgiler öğretmeninin 77'si erkek 45'i kadın; 23'ünün mesleki kıdemi 0–5 yıl arasında, 21'inin mesleki kıdemi 6–10 yıl arasında, 31'inin mesleki kıdemi 11–15 yıl arasında, 29'unun mesleki kıdemi 16–20 yıl arasında ve 18'inin mesleki kıdemi 21 yıl ve üzerinde değişmektedir. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 14'ü eğitim enstitüsünden, 79'u eğitim fakültesinden, 29'u fen-edebiyat fakültesinden mezun; 14'ü iki yıllık eğitim enstitüsü mezunu, 103'ü lisans mezunu ve 3'ü yüksek lisans mezunudur. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 53'ü ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim almış, 69'u hizmet içi eğitim almamış; 93'ü mezun olduğu okulda ölçme ve değerlendirme dersi görmüşken 29'u ölçme-değerlendirme dersi görmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme-değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarını belirlemek için Arık (2006) tarafından geliştirilen Ölçme ve Değerlendirme Kavram Testi (ÖDKT) kullanılmıştır. ÖDKT'nin kapsamını oluşturabilmek için ölçme ve değerlendirme alanındaki uzmanların görüşüne başvurulmuş ve kavram yanılgısı olabileceği düşünülen 10 kavram seçilerek bu kavramlarla ilgili 13 soru maddesi oluşturulmuştur. ÖDKT'de, yanıtlanması kısa zaman alması, çok soru sormaya olanak vermesi nesnel ve kolay puanlanması nedeniyle iki aşamalı tanı testi tercih edilmiştir. Testte, iki aşamadan oluşan maddeler kullanılmıştır. İlk aşamada iki seçenekli kavram bilgisi, ikinci aşamada dört seçenekli kavram tanımlama gerektiren maddeler kullanılmıştır. Kavramların birbirlerine dayanak olacak nitelikte soru ya da seçenek içermemesi gereğince soru sayısı sınırlanmıştır. Aynı kavramı farklı sorularla ölçmeye çalışırken ipucu olarak görülen maddeler olacağından aynı

kavram ile ilgili çok sayıda soru sorulamamıştır. Belirlenen kavramlar ile ilgili 17 soru hazırlanmış, ölçme ve değerlendirme uzmanlarından alınan görüşler doğrultusunda kavram yanılgısını ölçmeye uygun olmayan, içerik ya da seçeneklerinde hata olan bazı maddeler teste alınmamıştır. Bunun sonucunda ÖDKT 13 sorudan oluşmuştur (Arık, 2006: 32). ÖDKT'nin güvenirliğini belirlemek için test-tekrar test güvenirliği yöntemi kullanılmıştır. Test-tekrar test güvenirliği, bir testin aynı gruba belli aralıklarla iki kez uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki korelasyon ile açıklanır. İki uygulama arasındaki zaman, ölçülen davranışa ve hedef kitleye göre değişmekle beraber ortalama dört haftalık bir sürenin genellikle uygun olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2011: 170). ÖDKT, çalışma grubu dışında 41 öğretmene 24 gün arayla iki kez uygulanmıştır. Toplam kavram yanılgıları puanlarının ilk uygulama ile ikinci uygulama arasında Pearson Momentler Çarpım Korelâsyon Katsayısı hesaplanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı p= .78 olarak bulunmuştur. Bu sonuç kavram yanılgısı puanlarının önemli derecede değişmediğini ve puanların kararlı olduğunu ortaya koymaktadır. Arık (2006) tarafından yapılan araştırmada ise test-tekrar test güvenirlik katsayısı p= .81 bulunmuştur.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki öz-yeterlik inançlarını belirlemede, araştırmacı tarafından geliştirilen Ölçme ve Değerlendirme Öz-Yeterlik Ölçeği (ÖDÖYÖ) kullanılmıştır. ÖDÖYÖ'nün kapsamının belirlenmesi için alanyazın taraması yapılmış, konu alanında uzman üç öğretim üyesinin ve ortaokullarda görev yapan beş sosyal bilgiler öğretmeninin görüşü alınmıştır. Ayrıca MEB (2006b) tarafından 2590 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" başlığı altındaki öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme bölümündeki 4 alt yeterlik ve 24 performans göstergesinden faydalanılmıştır.

ÖDÖYÖ iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın alt amaçları için veri toplamak amacıyla araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kişisel özellikleri ile ilgili sorular bulunmaktadır. ÖDÖYÖ' nün ikinci bölümü, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki öz-yeterlik inançlarını belirlemeye yönelik 20 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tipinde olan ölçeğin maddeleri "Tamamen Yetersizim", "Yetersizim", "Kısmen Yeterliyim", "Yeterliyim", "Tamamen Yeterliyim" şeklinde derecelendirilmiştir.

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda "ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini belirleme" boyutunda 9 madde yer almaktadır. Bu boyut altında yer alan 9 maddenin madde toplam korelasyonları ,47 ile ,71 arasında, faktör yük değerleri ,57 ile ,80 arasında, alfa güvenirlik katsayısı ,87 ve açıklanan toplam varyans ise % 49,68'dir.

Verileri analiz ederek yorumlama, öğrencinin gelişimi ve öğrenmesi hakkında geribildirim sağlama boyutunda 7 madde yer almasına rağmen 4 numaralı maddenin faktör yük değeri ,30'un altında çıktığı için ölçekten çıkarılmıştır. Buna göre bu boyut altında yer alan 6 maddenin madde toplam korelasyonları ,30 ile ,54 arasında, faktör yük değerleri ,45 ile ,74 arasında, alfa güvenirlik katsayısı ,70 ve açıklanan toplam varyans ise % 41,44'tür.

Değişik ölçme tekniklerini kullanarak öğrencinin öğrenmelerini ölçme boyutunda 6 madde yer almasına rağmen 6 numaralı maddenin faktör yük değeri ,30'un altında çıktığı için ölçekten çıkarılmıştır. Buna göre bu boyut altında yer alan 5 maddenin madde toplam korelasyonları ,34 ile ,54 arasında, faktör yük değerleri ,54 ile ,77 arasında, alfa güvenirlik katsayısı ,70 ve açıklanan toplam varyans % 45,68'dir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

ÖDKT'ye verilen cevaplara bakılarak doğru kavram için 2, kavram yanılgısı için 1, yanlış kavram için 0 şeklinde puanlama yapılmıştır. Ayrıca ÖDKT'ye verilen cevaplarda kavram yanılgısı varsa 1, yoksa 0 şeklinde puanlara dönüştürülerek toplam kavram yanılgısı puanları hesaplanmıştır. ÖDKT'deki doğru kavram, yanlış kavram ve kavram yanılgısı puanları tablolarda frekans ve yüzde ile gösterilmiştir. ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları arasında; cinsiyete, ölçme değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak amacıyla bağımsız gruplar için t-testi yapılmıştır. ÖDKT'den aldıkları kavram yanılgısı puanları arasında; mesleki kıdeme ve fakülte türüne göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemede ise tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Gözlenen anlamlı farkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını belirlemek amacıyla Post-Hoc testlerinde Scheffe ve Dunnet C testi kullanılmıştır.

ÖDÖYÖ'den elde edilen betimsel istatistiklerin yorumlanmasında şu aralıklar kullanılmıştır: Tamamen Yetersizim: 1.00 - 1.80; Yetersizim:1.81 – 2.60; Kısmen Yeterliyim: 2.61 – 3.40; Yeterliyim: 3.41 – 4.20; Tamamen Yeterliyim: 4.21 – 5.00.

ÖDÖYÖ' den alınan puanlar arasında; cinsiyete, ölçme değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak amacıyla bağımsız gruplar için t-testi analizi yapılmıştır. ÖDÖYÖ' den alınan puanlar arasında; mesleki kıdeme ve fakülte türüne göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemede ise tek yönlü varyans analizi tekniğinden faydalanılmıştır. ÖDKT ile ÖDÖYÖ'den alınan puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Pearson korelâsyon katsayısına bakılmıştır. Verilerin analizi SPSS programı ile yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın alt amaçlarını yanıtlamak üzere önceki bölümde açıklanan veri toplama araçları ile elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntemlerle analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Alt Amaç 1: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'deki doğru kavram, yanlış kavram ve kavram yanılgıları ne düzeydedir?

ÖDKT' de yer alan 13 soruda iki aşamalı tanı testi kullanılmış ve ilk aşamada birbirine karıştırılması olası iki kavram verilerek cevaplanılması istenmiştir. İkinci aşamada ise verilen cevabın sebebini isteyen dört seçenek verilmiştir. Soruların ilk bölümünde ve ikinci bölümünde doğru cevap verilirse *doğru kavram*; ilk

bölümde yanlış, ikinci bölümde doğru cevap verilirse *kavram yanılgısı*; her iki bölümde de yanlış cevap verilirse *yanlış kavram* yapıldığı kabul edilmiştir.

Örnek olması açısından sadece birinci soruya ait çözümlemeler aşağıda verilmiş, kalan 12 sorunun betimsel istatistikleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Soru 1) Okullarda öğrencilerin bir derse ilişkin başarı düzeyini belirlemek amacıyla yapılan ölçmeler;

( ) I. Doğrudan ölçmelerdir.

( ) II. Dolaylı ölçmelerdir.

Bunun bir sonucu olarak,

A) Ölçme sonuçlarının mükemmel olması sağlanır.

B) Ölçme sonuçlarına hata karışma olasılığı artar.

C) Ölçme sonuçlarının yansız olması sağlanır.

D) Ölçme sonuçlarına güvenilmez.

Birinci soruya ait kavramlama düzeyleri Tablo 2'de, kavramlamaların dağılım düzeyleri ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2. ÖDKT'nin Birinci Sorusuna Ait Kavramlama Düzeyi

Doğru Kavram	Kavram Yanılgısı	Yanlış Kavramlama
Dolaylı Ölçme	Doğrudan Ölçme	Doğrudan Ölçme ya da Dolaylı Ölçme
B) Ölçme sonuçlarına hata karışma olasılığı artar.	**B)** Ölçme sonuçlarına hata karışma olasılığı artar.	**C)** Ölçme sonuçlarının yansız olması sağlanır. **D)** Ölçme sonuçlarına güvenilmez. **A)** Ölçme sonuçlarının mükemmel olması sağlanır.

Tablo 3. ÖDKT'nin Birinci Sorusuna Ait Kavramlamaların Dağılım Düzeyi

	f	%
Doğru Kavram	25	20,5
Kavram Yanılgısı	19	15,6
Yanlış Kavram	78	63,9
Toplam	122	100

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin ÖDKT'deki Kavramlama Düzeyleri

Soru Numarası	İlgili Olduğu Kavram	Doğru Kavram		Kavram Yanılgısı		Yanlış Kavram		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Dolaylı Ölçme	25	20,5	19	15,6	78	63,9	122	100

2	Kapsam Geçerliği	88	72,1	10	8,2	24	19,7	122	100
3	Mutlak Değerlendirme	64	52,5	20	16,4	38	31,1	122	100
4	Ölçme Tanımı	34	27,9	25	20,5	63	51,6	122	100
5	Puanlama Güvenirliği	80	65,6	11	9,0	31	25,4	122	100
6	Portfolyo	28	23,0	24	19,7	70	57,4	122	100
7	Bağıl Ölçüt	59	48,4	18	14,8	45	36,9	122	100
8	Sistematik Hata	18	14,8	27	22,1	77	63,1	122	100
9	Belirtke Tablosu	46	37,7	37	30,3	39	32,0	122	100
10	Şans Başarısı	70	57,4	15	12,3	37	30,3	122	100
11	Düzeltme Puanı	27	22,1	53	43,4	42	34,4	122	100
12	Bağıl Değerlendirme	38	31,1	13	10,7	71	58,2	122	100
13	Kavrama	10	8,2	13	10,7	99	81,1	122	100

Tablo 4 incelendiğinde, 13 sorudan oluşan ÖDKT'de ortalama 2,32 soruda kavram yanılgısı yapıldığı görülmektedir. ÖDKT'de en fazla 11. sorudaki "*Düzeltme Puanı*" kavramında yanılgıya düşüldüğü görülmektedir. Öğretmenlerin % 43,4'ü düzeltme puanı ile ham puan kavramlarını birbirine karıştırmıştır. Bu durum, yazılı sınavlardaki test sorularının puanlanmasında Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından düzeltme puanı kullanılmaması ile açıklanabilir. En fazla yanılgıya düşülen ikinci kavram % 30,3 ile Belirtke Tablosu olmuştur. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en az yanılgıya sahip oldukları kavram, % 8,2'lik oranla 2. sorudaki kapsam geçerliği kavramıdır. Testteki doğru kavrama yapılan sorulara bakıldığında, 2. sorudaki kapsam geçerliği kavramı % 72,1 gibi bir oranla en çok doğru cevap verilen soru olmuştur. Puanlama güvenirliği (% 65,6), şans başarısı (% 57,4) ve mutlak değerlendirme (% 52,5) gibi kavramlar Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en fazla doğru cevapladıkları kavramlar arasında yer almaktadır. Testin geneline bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin soruların pek çoğunda yanlış kavrama yaptıkları görülmektedir. Testteki yanlış kavrama yapılan kavramların başında % 81,1 gibi büyük bir oranla 13. sorudaki Bloom taksonomisindeki bilişsel alan basamaklarından kavrama basamağı gelmektedir. Dolaylı Ölçme (% 63,9), Sistematik Hata (% 63,1), Bağıl Değerlendirme (% 58,2), Portfolyo (% 57,4) ve Ölçme Tanımı (% 51,6) gibi ölçme ve değerlendirmenin temel kavramlarında Sosyal Bilgiler öğretmenleri yanlış cevap vererek yanlış kavrama yapmışlardır. Bu durum, ölçme ve değerlendirme alanındaki önemli kavramlarda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinde bilgi eksikliği olduğunu göstermektedir. Kavram yanılgısına düşme oranının az olmasına rağmen yanlış kavrama yapılma oranının fazla olması, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki bilgi düzeylerinin düşük seviyede olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Alt Amaç 2: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam kavram yanılgısı puanları arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. ÖDKT'den Alınan Kavram Yanılgısı Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Erkek	77	2,36	.91	120	.524	.601
Kadın	45	2,26	1,09			

ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)=}$.524, p>.05]. Aritmetik ortalamalara bakıldığında, erkeklerle ($\overline{X}$ = 62,04) kadınların ($\overline{X}$ = 60,58) birbirine yakın puan aldıkları görülmektedir. Buna göre cinsiyet, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır.

ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarının mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam kavram yanılgısı puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 6'da, mesleki kıdeme göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir**.**

Tablo 6. Mesleki Kıdeme Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Mesleki Kıdem	n	$\overline{X}$	Standart Sapma
0–5 Yıl	23	1,73	.91
6–10 Yıl	21	2,28	1,00
11–15 Yıl	31	2,45	.99
16–20 Yıl	29	2,37	.90
21 Yıl ve Üzeri	18	2,83	.85

Tablo 7. ÖDKT Kavram Yanılgısı Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	13,160	4	3,290	3,711	.007	
Gruplariçi	103,726	117	.887			
Toplam	116,885	121				0–5 yıl ile 21 yıl ve üzeri

Analiz sonuçları, ÖDKT'den alınan kavram yanılgıları puanları arasında, hizmet süreleri bakımından anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymaktadır [$F_{(4,\ 117)}$=3,71, p<.05]. Başka bir deyişle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları kavram yanılgısı puanları mesleki kıdemlerine göre değişmektedir. Kavram yanılgısı puanlarının hangi gruplar arasında farklı olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin

sonuçlarına göre 0–5 yıl ($\overline{X}$ = 1,73) arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin; 21 yıl ve üzeri ($\overline{X}$ = 2,83) mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre daha az kavram yanılgısı yaptıkları belirlenmiştir. Bu durum, üniversitelerden yeni mezun olanların ölçme ve değerlendirme alanındaki bilgilerinin hizmet süresi fazla olanlara göre daha yeni olması ve eğitim düzeylerinin daha yüksek olması ile açıklanabilir. Ayrıca aritmetik ortalamalara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte hizmet süresi arttıkça kavram yanılgısı puanlarının da genel olarak arttığı (16–20 yıl hariç) görülmektedir.

ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarının mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 8'de, okul türüne göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 8. Okul Türüne Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Okul Türü	**n**	$\overline{X}$	**Standart Sapma**
Eğitim Enstitüsü	14	3,07	.73
Eğitim Fakültesi	79	2,15	.94
Fen-Edebiyat Fakültesi	29	2,44	1,02

Tablo 9. ÖDKT Kavram Yanılgısı Puanlarının Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	**Kareler Toplamı**	**sd**	**Kareler Ortalaması**	**F**	**p**	**Anlamlı Fark**
Gruplararası	10,607	2	5,304	5,938	,003	
Gruplariçi	106,278	119	,893			Eğitim Enst- Eğitim Fak.
Toplam	116,885	121				

Tablo 9'a göre ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$F_{(2,\ 119)}$=5,93, p<.05]. Kavram yanılgısı puanlarının hangi gruplar arasında farklı olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre Eğitim Enstitüsü ($\overline{X}$ = 3,07) mezunu öğretmenler; Eğitim Fakültesi ($\overline{X}$ = 2,15) mezunu öğretmenlere göre daha fazla kavram yanılgısı yapmışlardır. Mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerin doğal olarak Eğitim Enstitüsü mezunu olabileceği düşünüldüğünde mesleki kıdem arttıkça buna paralel olarak kavram yanılgısı puanlarının da arttığı görülmektedir.

ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarının ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir:

Tablo 10. ÖDKT'den Alınan Kavram Yanılgısı Puanlarının Ölçme ve Değerlendirme Alanında Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Hizmet içi Eğitim	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Evet	53	2,35	,85	120	.300	.764
Hayır	69	2,30	1,07			

ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)=}$.300, p>.05]. Aritmetik ortalamalara bakıldığında, hizmet içi eğitim alan öğretmenlerle ($\overline{X}$ = 2,35) almayan öğretmenlerin ($\overline{X}$ = 2,30) birbirine yakın puan aldıkları görülmektedir. Hizmet içi eğitime katılanlar ile katılmayanlar arasında kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir farkın çıkmaması, MEB tarafından verilen hizmet içi eğitimlerin etkililiğinin tartışılması bakımından önemlidir. Buna göre MEB tarafından ölçme ve değerlendirme alanında verilen hizmet içi eğitimin kavram yanılgıları puanlarında anlamlı bir farklılık ortaya koymadığı görülmektedir.

ÖDKT'den alınan toplam kavram yanılgısı puanlarının mezun olunan okulda ölçme değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir:

Tablo 11. ÖDKT'den Alınan Kavram Yanılgısı Puanlarının Ölçme ve Değerlendirme Dersi Alıp Almama Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Grup	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Ölçme Değerlendirme Dersi Alan	93	2,29	.97	120	.754	.452
Ölçme Değerlendirme Dersi Almayan	29	2,44	1,02			

ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)=}$.754, p>.05]. Aritmetik ortalamalara bakıldığında, mezun oldukları okulda ölçme ve değerlendirme dersi alanlar ($\overline{X}$ = 2,29) ile almayanların ($\overline{X}$ = 2,44) birbirine yakın puan aldıkları görülmektedir. Buna göre mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi görmek, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır.

Alt Amaç 3: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam puanlar arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

ÖDKT'den alınan toplam puanların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T-Testi sonuçları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. ÖDKT'den Alınan Toplam Puanların Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Erkek	77	10,72	4,83	120	3,72	.000
Kadın	45	14,06	4,68			

ÖDKT'den alınan toplam puanlar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$t_{(120)}$=3,72, p<.05]. Kadın öğretmenlerin puan ortalamaları ($\overline{X}$=14,06), erkek öğretmenlerin puan ortalamalarından ($\overline{X}$ =10,72) daha fazladır. ÖDKT'de kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha başarılı olmuşlardır.

ÖDKT'den alınan toplam puanların mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ÖDKT'den alınan toplam puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 13'te, mesleki kıdeme göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Mesleki Kıdeme Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Mesleki Kıdem	n	$\overline{X}$	Standart Sapma
0–5 Yıl	23	15,73	4,50
6–10 Yıl	21	15,04	3,78
11–15 Yıl	31	12,64	4,45
16–20 Yıl	29	8,96	3,64
21 Yıl ve Üzeri	18	7,16	2,83

Tablo 14. ÖDKT Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1216,846	4	304,211	19,365	.000	0-5 yıl ile 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri
Gruplariçi	1837,949	117	15,709			6-10 yıl ile 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri
Toplam	3054,795	121				11-15 yıl ile 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri

Analiz sonuçları, ÖDKT'den alınan toplam puanlar arasında mesleki kıdeme göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, [$F_{(4, 117)}$=19,36, p<.05]. Başka bir deyişle; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den almış oldukları toplam puanlar, mesleki kıdeme bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Toplam puanların hangi gruplar arasında değiştiğini bulmak amacıyla yapılan Dunnett C testinin sonuçlarına göre; 0–5 yıl ($\overline{X}$ =15,73), 6–10 yıl ($\overline{X}$ =15,04) ve 11–15 yıl ($\overline{X}$ =12,64) arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler, 16–20 yıl ($\overline{X}$ =8,96) ve 21 yıl ve üzeri ($\overline{X}$ =7,16) mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre ÖDKT'de daha başarılı olmuşlardır. Bu durumun; hizmet süresi az olan öğretmenlerin meslekte yeni olmaları ve ölçme ve

değerlendirme konularını daha iyi hatırlamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte mesleki kıdem arttıkça testten alınan puanların düştüğü görülmektedir.

ÖDKT'den alınan toplam puanların mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ÖDKT'den alınan toplam puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 15'te, mezun olunan okul türüne göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 15. Mezun Olunan Okul Türüne Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Okul Türü	n	$\overline{X}$	Standart Sapma
Eğitim Enstitüsü	14	7,64	3,00
Eğitim Fakültesi	79	12,45	5,23
Fen-Edebiyat Fak.	29	12,68	4,23

Tablo 16. ÖDKT Puanlarının Mezun Olunan Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	295,779	2	147,889	6,379	.002	Eğitim Enstitüsü- Eğitim Fakültesi
Gruplariçi	2759,016	119	23,185			Eğitim Enstitüsü- Fen-Edebiyat Fakültesi
Toplam	3054,795	121				

Analiz sonuçları, ÖDKT'den alınan toplam puanlar arasında mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, [$F_{(2,\ 119)}$=6,379, p<.05]. Başka bir deyişle; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den almış oldukları toplam puanlar, mezun olunan okul türüne bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. toplam puanların hangi gruplar arasında değiştiğini bulmak amacıyla yapılan Dunnett C testinin sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi ($\overline{X}$ =12,45) ve Fen-Edebiyat Fakültesi ($\overline{X}$ =12,68) mezunu öğretmenler, Eğitim Enstitüsü ($\overline{X}$ =7,64) mezunu olan öğretmenlere göre daha başarılı olmuşlardır.

ÖDKT'den alınan toplam puanların ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T-Testi sonuçları Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17. ÖDKT'den Alınan Toplam Puanların Ölçme ve Değerlendirme Alanında Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Hizmet İçi Eğitim	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Evet	53	11,84	4,95	120	.211	.833
Hayır	69	12,04	5,11			

ÖDKT'den alınan toplam puanlar, hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)}$=.211, p>.05]. Buna göre, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alanların ($\overline{X}$ =11,84) puan ortalamaları ile hizmet içi eğitim almayanların ($\overline{X}$ =12,04) puan ortalamaları birbirine yakındır. Hizmet içi eğitim almayanların puan ortalamaları daha fazla çıkmıştır.

ÖDKT'den alınan toplam puanların mezun olunan okulda ölçme değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18. ÖDKT'den Alınan Toplam Puanların Ölçme ve Değerlendirme Dersi Alıp Almama Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Grup	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Ölçme Değerlendirme Dersi Alan	93	12,68	5,24	120	.896	.372
Ölçme Değerlendirme Dersi Almayan	29	11,73	4,23			

ÖDKT'den alınan toplam puanlar, mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)}$=.896, p>.05]. Mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi görmek, ÖDKT'de alınan toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır. Öğrenim süresi boyunca ölçme ve değerlendirme dersi gören Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Fakültesi mezunlarının ($\overline{X}$ =12,68) puan ortalamaları ile Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının ($\overline{X}$ =11,73) puan ortalamaları birbirine yakın çıkmıştır.

Alt Amaç 4: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik öz-yeterlik inançları ne düzeydedir?

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öz-yeterlik inanç düzeylerini belirlemek amacıyla, ÖDÖYÖ'den elde edilen veriler doğrultusunda maddelerin aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri belirlenmiş ve Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Yeterliklerine Yönelik Görüşleri

Boyutlar	No	İFADELER	$\overline{X}$	S
Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerini Belirleme	**9**	Ölçme ve değerlendirmeye yönelik plan yaparım.	3,93	.84
	10	Çeşitli ölçme araçlarını bir arada kullanırım.	3,88	.80
	14	Test geliştirme aşamalarını dikkate alarak kazanımlara uygun bir ölçme aracı geliştiririm.	4,25	.72
	15	Bir ölçme aracında bulunması gereken nitelikleri bilirim.	4,00	.74
	16	Hangi amaçla ölçme değerlendirme yapacağıma karar veririm.	4,20	.68
	17	Ölçme değerlendirme işlemini en az hata ile yaparım.	3,87	.76
	18	Ölçme ve değerlendirme arasındaki ilişkiyi açıklarım.	3,84	.76
	19	Çok yönlü değerlendirme için tamamlayıcı ölçme araçlarını (portfolyo, gezi, gözlem, kavram haritası vb.) belirlerim.	3,71	.77

	20	Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanarak dersleri zevkli hale getiririm.	3,88	.85
Toplam			**3,95**	**.76**
Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama	**1**	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak verileri analiz ederim.	3,58	.73
	2	Veri analizinde uygun istatistik tekniği seçer ve uygularım	3,37	.76
	4	Ölçme sonuçlarını yorumlar ve öğrenciye dönüt (geribildirim) sağlarım.	4,11	.72
	6	Ölçme sonuçları hakkındaki öğrencilerimin tepkilerine önem veririm.	4,12	.67
	7	Öğrencilerimin başarılarını ve olumlu davranışlarını ödüllendiririm.	4,43	.65
	8	Öğrencilerimin olumsuz davranışlarında onlara yapıcı yönlendirmeler yaparım.	4,26	.70
Toplam			**3,97**	**.70**
Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Öğrenmelerini Ölçme	**3**	Ölçme aracının geçerliğini ve güvenirliğini test ederim.	3,58	.84
	5	Öğrencilerimin performansını ve gelişim düzeylerini düzenli olarak ölçerim.	3,90	.64
	11	Bireysel ölçme ve değerlendirme etkinlikleri düzenler ve bu etkinliklere öğrencileri dahil edecek stratejiler kullanırım.	3,52	.87
	12	Test geliştirme aşamalarını dikkate alarak kazanımlara uygun bir ölçme aracı geliştiririm.	3,69	.83
	13	Ölçme araçlarını öğrencilerimin özelliklerine göre belirlerim.	3,76	.81
Toplam			**3,69**	**.79**
Genel Toplam			**3,89**	**.46**

Tablo 19'a göre; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDÖYÖ'nün birinci ($\overline{X}$ =3,95), ikinci ($\overline{X}$ =3,97), üçüncü boyutunda ($\overline{X}$ =3,69) ve ölçeğin tamamında ($\overline{X}$ =3,89) kendilerini "Yeterli" derecede algıladıkları görülmektedir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kendilerini en fazla yeterli gördüğü madde, 7 numaralı ($\overline{X}$ =4,43) *"Öğrencilerimin başarılarını ve olumlu davranışlarını ödüllendiririm."* ifadesidir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kendilerini en az yeterli gördükleri madde ise 2 numaralı ($\overline{X}$ =3,37) "*Veri analizinde uygun istatistik tekniği seçer ve uygularım"* ifadesidir.

Alt Amaç 5: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında; cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülte türüne, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

ÖDÖYÖ'den alınan toplam yeterlik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20. ÖDÖYÖ'den Alınan Yeterlik Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Erkek	77	79,31	9,04	120	2,11	.037
Kadın	45	75,67	9,44			

Tablo 20'de görüleceği üzere ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$t_{(120)}$=2,11, p<.05]. Erkek öğretmenlerin yeterlik puan ortalamaları ($\overline{X}$=79,31), kadın öğretmenlerin yeterlik puan ortalamalarından ($\overline{X}$=75,67) daha fazladır. Buna göre, ölçme ve değerlendirme alanında erkek öğretmenler kendilerini kadın öğretmenlere kıyasla daha yeterli görmektedirler. Ölçme ve değerlendirme kavram testinde alınan toplam puanlara bakıldığında, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre istatistiksel açıdan daha başarılı olmasına rağmen erkek öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısı kadın öğretmenlere göre daha fazladır. Bu sonuçtan, erkek öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğunun farkında olmadıkları yorumunu çıkarabiliriz.

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanlarının mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 21'de, mesleki kıdeme göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 21. Mesleki Kıdeme Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Mesleki Kıdem	n	$\overline{X}$	Standart Sapma
0–5 Yıl	23	77,21	8,27
6–10 Yıl	21	80,45	9,55
11–15 Yıl	31	77,19	9,51
16–20 Yıl	29	77,27	9,21
21 Yıl ve Üzeri	18	78,50	10,61

Tablo 22. ÖDÖYÖ Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	180,281	4	45,070	.510	.728
Gruplariçi	10337,146	117	88,352		
Toplam	10517,427	121			

Analiz sonuçları, ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları arasında hizmet süreleri bakımından anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır, [$F_{(4,\ 117)}$=.510, p>.05]. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDÖYÖ'den aldıkları yeterlik puanları mesleki kıdemlerine göre değişmemektedir. Buna göre ölçme ve değerlendirme alanında öz-yeterlik algıları, hizmet sürelerine paralel olarak artmamakta ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri mesleki yaşamlarının her kademesinde kendilerini yeterli görmektedirler. Başka deyişle mesleğe yeni başlayanlarla uzun yıllar çalışmış tecrübeliler arasında ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısı bakımından bir farklılık yoktur.

ÖDÖYÖ'den alınan toplam yeterlik puanlarının mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ÖDÖYÖ'den alınan toplam puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 23'te, mezun olunan okul türüne göre tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 24'te gösterilmiştir.

Tablo 23. Mezun Olunan Okul Türüne Yönelik Puanların Betimsel İstatistikleri

Okul Türü	n	$\overline{X}$	Standart Sapma
Eğitim Enstitüsü	14	77,57	11,60
Eğitim Fakültesi	79	77,90	8,33
Fen-Edebiyat Fak.	29	78,35	10,91

Tablo 24. ÖDÖYÖ Puanlarının Mezun Olunan Fakülte Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	6,827	2	3,414	,039	,962
Gruplariçi	10510,600	119	88,234		
Toplam	10517,427	121			

Analiz sonuçları, ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları arasında mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır, [$F_{(2, 119)}$=.039, p>.05.]. Başka bir deyişle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDÖYÖ'den aldıkları yeterlik puanları mezun oldukları fakültelere göre değişmemektedir. Fen-Edebiyat Fakültesi mezunları ile Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Fakültesi mezunlarının ölçme ve değerlendirme yeterlik puanlarının birbirine yakın olması, fakülte türünün ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısında bir farklılığa yol açmadığını göstermektedir.

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanlarının ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T-Testi sonuçları Tablo 25'de gösterilmiştir.

Tablo 25. ÖDÖYÖ'den Alınan Yeterlik Puanlarının Ölçme ve Değerlendirme Alanında Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Hizmet İçi Eğitim	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Evet	53	78,21	9,57	120	.252	.802
Hayır	69	77,78	9,19			

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)}$=.252, p>.05]. Başka bir deyişle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algıları, hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre değişmemektedir. Ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alanların yeterlik puanları ($\overline{X}$ =78,21) ile

hizmet içi eğitim almayanların yeterlik puanları ($\overline{X}$ =77,78) birbirine yakın çıkmış ve yeterlik puanı ortalamalarında hizmet içi eğitim alanlar lehine anlamlı bir fark bulunmamıştır.

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanlarının mezun olunan okulda ölçme değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T-Testi sonuçları Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26. ÖDÖYÖ'den Alınan Yeterlik Puanlarının Ölçme ve Değerlendirme Dersi Alıp Almama Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Grup	n	$\overline{X}$	S	sd	t	p
Ölçme Değerlendirme Dersi Alan	93	77,85	8,83	120	-0,251	.802
Ölçme Değerlendirme Dersi Almayan	29	78,35	10,91			

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları, mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(120)}$=.802, p>.05]. Öğrenim süresi boyunca ölçme ve değerlendirme dersi gören Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Fakültesi mezunlarının ($\overline{X}$ =77,85) yeterlik puanları ile lisans eğitimleri süresince ölçme ve değerlendirme dersi almayan Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının ($\overline{X}$ =78,35) puan ortalamaları birbirine yakın çıkmıştır. Buna göre; mezun olunan fakültede ölçme ve değerlendirme dersi görmek, ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısında bir farklılığa yol açmamıştır.

Alt Amaç 6: ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları ve toplam puanlar ile ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT kavram yanılgısı puanları ile ÖDÖYÖ öz-yeterlik algısı puanları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon katsayısı sonuçlarına göre, kavram yanılgıları puanları ile öz-yeterlik algısı puanları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir, [r= -.069, p>.05]. Bu duruma göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgıları ile ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algıları birbiriyle ilişkili değildir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ÖDKT'den aldıkları toplam puanlar ile ÖDÖYÖ öz-yeterlik algısı puanları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Pearson korelasyon sonuçlarına göre ÖDKT'den alınan toplam puanlar ile öz-yeterlik algısı puanları arasında bir ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır, [r=.012, p>.05]. Buna göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme bilgi düzeyleri ile öz-yeterlik algıları birbiriyle ilişkili değildir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme kavram testindeki 13 sorudan ortalama 2,32 soruda kavram yanılgısına düştükleri görülmüştür. Buna göre; testte yer alan soruların % 45,01'inde yanlış kavrama, % 37,1'inde doğru kavrama ve % 17,97'sinde kavram yanılgısı yapılmıştır. Arık (2006) tarafından öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanında kavram yanılgılarını belirlemek için yapılan araştırmada ise yanlış kavrama % 52,36, doğru kavrama % 36,45 ve kavram yanılgısı oranı % 11,14 bulunmuştur. Her iki araştırma sonucunu karşılaştırdığımızda; doğru kavrama yapanların yüzdeleri birbirine çok yakın çıkmış, yanlış kavrama yapanların yüzdeleri yüksek çıkmıştır. İki araştırma sonuçlarının birbiriyle uyumlu olduğu

görülmektedir. Kavram yanılgısına düşme oranının az olmasına rağmen yanlış kavrama yapılma oranının fazla olması, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki bilgi düzeylerinin düşük seviyede olduğu şeklinde yorumlanabilir.

ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetlerine, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna ve mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Buna göre cinsiyet, hizmet içi eğitim ve mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumu Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır. Hizmet içi eğitime katılanlar ile katılmayanlar arasında kavram yanılgısı puanları arasında anlamlı bir farkın çıkmaması, MEB tarafından verilen hizmet içi eğitimlerin etkililiğinin tartışılması konusunda önemlidir. Arık (2006) tarafından yapılan araştırmada bu araştırma sonuçlarının aksine ölçme ve değerlendirme dersi alan öğretmenler, almayan öğretmenlere göre daha az kavram yanılgısı yapmışlardır. Eğitim Enstitüsü mezunları, öğrenim süresi boyunca ölçme ve değerlendirme dersi almalarına rağmen kavram yanılgıları ($\overline{X}$ = 3,07) puan ortalamaları diğerlerine kıyasla yüksek çıkmıştır. Bu durum, kavram yanılgısı puanlarında ölçme ve değerlendirme dersini alanlar lehine anlamlı bir fark çıkmamasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermiştir. 0–5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre daha az kavram yanılgısı yaptıkları belirlenmiştir. Buna göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin artmasının; ölçme değerlendirme kavramlarını daha iyi bilmeleri ve kavramalarından ziyade, unutmalarına ve daha fazla yanılgıya düşmelerine neden olduğu söylenebilir. Hizmet süresi arttıkça kavram yanılgılarının da artması, ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarının üniversitelerden değil de meslek hayatında edinilmiş olduğu şeklinde yorumlanabilir. Arık'ın (2006) yaptığı araştırmada ise bu araştırmanın aksine öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgıları puanları, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. ÖDKT'den alınan kavram yanılgısı puanları, mezun olunan okullara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler; Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre daha fazla kavram yanılgısı yapmışlardır.

ÖDKT'den alınan toplam başarı puanları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Kadın öğretmenlerin puan ortalamaları erkek öğretmenlerin puan ortalamalarından daha fazla çıkmış; ÖDKT'de kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha başarılı olmuşlardır. Adıyaman (2005) tarafından Türkçe dersine giren öğretmenler üzerine yapılan araştırmada ise öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme bilgi düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

ÖDKT'den alınan toplam başarı puanları, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 0–5 yıl, 6–10 yıl ve 11–15 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler, 16–20 yıl ve 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden daha başarılı olmuşlardır. Aritmetik ortalamalara bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı olmamakla birlikte hizmet süresi arttıkça testten alınan puanların düştüğü görülmektedir. Adıyaman (2005) tarafından yapılan araştırmada; bu araştırma sonuçlarına paralel olarak hizmet süresi az olan öğretmenler, hizmet

süresi fazla olan öğretmenlere göre ölçme ve değerlendirme bilgi düzeyleri açısından daha başarılı olmuşlardır. Bu duruma göre mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin öğrenimleri sırasında edindikleri bilgilerini daha iyi hatırlamaları ya da ölçme ve değerlendirme alanında daha fazla bilgiye sahip olduğu ve bunun nedeninin de öğretmen atamaları için yapılan KPSS sınavlarında ölçme ve değerlendirme alanından soru sorulmasının etkisi olduğu söylenebilir.

ÖDKT'den alınan toplam başarı puanları, mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenler, Eğitim Enstitüsü mezunu olan öğretmenlere göre daha başarılı olmuşlardır. Eğitim Enstitüsü mezunlarının ölçme değerlendirme alanındaki bilgi düzeyleri, Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat fakültesi mezunlarına göre anlamlı bir şekilde düşük çıkması; gelişen teknolojiyle üniversitelerde verilen eğitimin niteliksel açıdan daha da iyileşmesi şeklinde yorumlanabilir.

ÖDKT'den alınan toplam başarı puanları, hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre, mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna göre farklılaşmamıştır. ÖDKT'den alınacak en yüksek puanın 26 olduğu düşünüldüğünde ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alanların başarı ortalaması % 50'nin altında kalmıştır. Bu durumda ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim almak, hizmet içi eğitim almayanlara oranla ÖDKT'deki başarı düzeyinde olumlu bir katkı sağlamamıştır diyebiliriz. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanında almış oldukları hizmet içi eğitim, ölçme ve değerlendirme kavramlarını bilmelerinde olumlu bir etki ortaya koymamıştır. Burada ölçme ve değerlendirme alanında alınan hizmet içi eğitimin ne zaman alındığı, eğitimi veren kişinin kapasitesi ve verilen eğitimin niteliği de önemli bir yer tutmaktadır.

ÖDÖYÖ'den elde edilen sonuçlara göre Sosyal Bilgiler öğretmenleri ölçme ve değerlendirme alanında kendilerini "*Yeterli"* düzeyde algılamışlardır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 100 olduğu düşünüldüğünde, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 77,97 ortalama puana sahip oldukları görülmüştür. ÖDKT'de % 82,03 oranında yanlış kavrama ya da kavram yanılgısı yapılmasına rağmen Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendilerini yeterli düzeyde görmeleri dikkat çekicidir. Buna göre Sosyal bilgiler öğretmenleri ölçme ve değerlendirme alanında zayıf ve eksik olduklarını bilmemekte ve kendilerini bu alanda yeterli görmektedirler. Şahin ve Ersoy (2009) tarafından yapılan araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim programındaki ölçme ve değerlendirme konusundaki yeterlik düzeylerine ilişkin algılarına ait sorulara verdikleri cevapların büyük bir çoğunluğu "yeterli" ile "kısmen yeterli" arasında çıkmıştır. Pektaş (2010) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak kendilerini orta düzeyde yeterli algıladıkları belirlenmiştir. Gündoğdu (2011) tarafından yapılan çalışmada ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanında kendilerini "Yeterli" olarak algıladıkları belirlenmiştir. Adanalı (2008) tarafından beşinci sınıfların Sosyal Bilgiler derslerine giren sınıf öğretmenleriyle yapılan araştırmada, öğretmenlerin % 43,8'i alternatif ölçme ve değerlendirme konusunda kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç itibariyle bu araştırma; Şahin ve Ersoy (2009), Adanalı (2010), Pektaş (2010) ve Gündoğdu'nun (2011) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiş; erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre kendilerini daha yeterli algıladıkları ortaya çıkmıştır. ÖDKT'de alınan

başarı puanlarında bakıldığında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha başarılı olmalarına rağmen erkek öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısı daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuçtan erkek öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğunun farkında olmadıklarını çıkarabiliriz. Pektaş (2010) tarafından yapılan araştırmada, erkek öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algıları kadın öğretmen adaylarındakinden anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Güneş (2007) tarafından sınıf öğretmenleriyle yapılan araştırmada ise kadın öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algıları, erkek öğretmenlerden anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Şahin ve Ersoy (2009), Maral (2009), Yavuz (2011), Yaman ve Karamustafaoğlu (2011) ve Erdoğdu ve Kurt (2012) tarafından yapılan araştırmalarda ise ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu araştırmanın sonuçları Pektaş'ın (2010) araştırma sonuçları ile tutarlı iken; Güneş (2007), Şahin ve Ersoy (2009), Maral (2009), Yavuz (2011), Yaman ve Karamustafaoğlu (2011) ve Erdoğdu ve Kurt'un (2012) araştırma sonuçlarıyla tutarlılık arz etmemektedir.

ÖDÖYÖ'den alınan yeterlik puanları, mezun olunan okul türüne, mezun olunan okulda ölçme ve değerlendirme dersi alıp almama durumuna, mesleki kıdeme ve hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Buna göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanında öz-yeterlik algıları, hizmet sürelerine paralel olarak artmamakta ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri mesleki yaşamlarının her kademesinde kendilerini yeterli görmektedirler. Başka deyişle mesleğe yeni başlayan Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle uzun yıllar çalışmış tecrübeli öğretmenler arasında ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısı bakımından bir farklılık yoktur. Arık (2006), Maral (2009) ve Gündoğdu (2011) tarafından yapılan araştırmalarda bu araştırmanın sonucuna paralel olarak mesleki kıdem, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısında anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır. Gündoğdu'nun (2011) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırmada, bu araştırma sonuçlarının aksine ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim alanların lehine anlamlı bir fark bulunmuş ve hizmet içi eğitim alanların ölçme ve değerlendirme öz-yeterlik algısı almayanlara oranla yüksek çıkmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram yanılgısı puanları ile öz-yeterlik algısı puanları arasında ve ÖDKT'den alınan toplam başarı puanları ile öz-yeterlik algısı puanları arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuca göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgıları ile öz-yeterlik algıları birbiriyle ilişkili olmayıp birbirini tamamlar nitelikte değildir. Bu durumun Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanında bilgi düzeylerinin düşük olmasına rağmen kendilerini yeterli bulmaları sebebinden kaynaklandığı söylenebilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki birçok kavramı bilmediklerini ve kavram yanılgısı yaptıklarını göstermiştir. Öğrenci başarılarını belirleyerek kritik noktalarda doğru yargılara varabilmek, ölçme ve değerlendirmenin kusursuz yapılması ile mümkündür. Ölçme ve değerlendirme alanındaki eksikliklerin giderilmesi için Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu alandaki yayınları takip etmeleri ve kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Bu araştırma sonuçlarına göre, ölçme ve değerlendirme alanında hizmet içi eğitim almak, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram yanılgılarını gidermede etkili olamamıştır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme alanında verilecek hizmet içi eğitimlerin kalitesinin arttırılması ve uygulamaya yönelik olması gerekmektedir. Hizmet içi eğitim verilirken öğretmenlerin istekleri dikkate alınmalı ve hizmet içi eğitim sonunda kendilerini ölçme ve değerlendirme alanında yeterli hissetmeleri sağlanmalıdır. Üniversitelerle işbirliğine gidilerek alanında uzman öğretim elemanlarınca verilecek olan hizmet içi eğitimin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet süresi arttıkça ölçme ve değerlendirme alanında daha fazla kavram yanılgısı yaptıkları ve bilgi düzeylerinin düştüğü görülmektedir. Buna göre, Sosyal Bilgiler öğretmenleri okullardan mezun olduktan sonra hizmet sürelerine paralel olarak ölçme ve değerlendirme kavramlarını unutmakta ve/veya birbirine karıştırmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek için MEB ve üniversiteler arasında işbirliği yaparak ölçme ve değerlendirme alanında hem teorik hem de uygulamaya dayalı konferans ve seminerler düzenlenebilir.

Eğitim Enstitüsü mezunları, Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarına göre daha fazla kavram yanılgısına düşmüşlerdir. Bu nedenle Eğitim Enstitüsü mezunlarının ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarını ortadan kaldıracak çeşitli etkinlikler, hizmet içi eğitim, vb. düzenlenmeli ve öğretmenlerin iştirak etmeleri sağlanmalıdır.

Bu araştırmanın çalışma grubu, Manisa ili Merkez ilçesindeki Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle sınırlı tutulmuştur. Çalışma grubu genişletilerek diğer branşlardaki öğretmenlere de uygulanabilir.

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgılarını belirlemek için iki aşamalı tanı testi kullanılmıştır. Yapılacak olan araştırmalarda; kavram haritaları, tahmin-gözlem-açıklama, üç aşamalı tanı testleri, mülakatlar, kelime ilişkilendirme testleri vb. yöntemler kullanılarak ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgıları ortaya çıkartılabilir.

KAYNAKÇA

Adanalı, K. (2008). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Alternatif Değerlendirme: 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Eğitiminin Alternatif Değerlendirme Etkinlikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Adıyaman, Y. (2005). İlköğretim 4., 6. ve 8. Sınıflarında Türkçe Dersine Giren Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Düzeyleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Akbulut, E. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(2), 34–44

Algan, S. (2008). İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Öğesinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Arık, S, R. (2006). İlköğretim Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Alanındaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Atılgan, H. (2006). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık.

Başarmak, U. ve Gelibolu, M, F. (2010) Öğretmen Adaylarının İnternet Konusundaki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri İle Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 3, 249–262.

Bektaş, Ö ve Bilgili, S. 2004. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi Osmanlı kültür ve medeniyeti ünitesinde geçen tarih terimleri ile ilgili kavram yanılgıları. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,* Sayı 9, 39-47.

Bıkmaz, F, H. (2014). Öz yeterlik İnançları. Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D. (edt.). *Eğitimde Bireysel Farklılıklar.* (291-316). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2011). Veri Analizi El Kitabı. (15. Baskı). Ankara: Pegema Yayınevi.

Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: İlk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.

Çelikkaya, T., Karakuş U ve Demirbaş Ç. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme – Değerlendirme Araçlarını Kullanma Düzeyleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Cilt: 11, Sayı: 1, ss.57-76

Erdoğdu, Y. ve Kurt, F. (2012). Öğretmenlerin Ölçme Ve Değerlendirme Yeterlik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 23–36.

Ertürk, S. (1993). Eğitimde Program Geliştirme. Meteksan Yayınları. Ankara.

Eyitmiş, A. (2007). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Etkin Kullanabilme Yeterliliklerinin Araştırılması (Kahramanmaraş Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş.

Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135–145.

Gündoğdu, Y, B. (2011). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Öğrenci Başarısını Değerlendirme Yeterlikleri (İstanbul Örneği). Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güneş, A. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Algılarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karasar, N. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemi. 22. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kesten, A. ve Özdemir, N. (2010). Sosyal bilgiler öğretim programının ölçme değerlendirme boyutunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 223-236.

Küçüktepe, S. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Öz-Oluşum Türleriyle, Mesleki Etkililik Algıları ve Tercih Ettikleri Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişki. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Maral, D, Y. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yeterlilik Düzeyleri ve Hizmet İçi Eğitim Gereksinimleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

MEB. (2006a). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB (2006b). Öğretmen Yeterlikleri. Tebliğler Dergisi, Sayı: 2590.

Pektaş, S. (2010). Öğretmen Adaylarının Ölçme Değerlendirme Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Semerci, Ç. (2009). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. (Edt. Karip, E.). Ölçme ve Değerlendirme. (1–15). Ankara: Pegema Yayınevi.

Sevimli N, E. (2010). Matematik Öğretmen Adaylarının İstatistik Dersi Konularındaki Kavram Yanılgıları; İstatistik Dersine Yönelik Öz Yeterlik İnançları Ve Tutumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şahin, Ç. ve Ersoy, E. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yeni İlköğretim Programındaki Ölçme-Değerlendirme Konusundaki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Algıları. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 18, Sayı 2, 363–386.

Turan, E. (2010). İlköğretim Birinci Kademe Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Turgut, M. F. ve Baykul Y. (2011). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. 3. Baskı. Ankara: Pegema Yayınevi.

Yaman, S. ve Karamustafaoğlu, S. (2011). Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Alanına Yönelik Yeterlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 44, Sayı:2, 53–72.

Yaşar, M. (2010). Ölçme ve Değerlendirmenin Önemi. Tekindal, S. (Edt.), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (2-7). Ankara: Pegema Yayınevi.

Yavuz, G. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Öğretme Süreci ve Ölçme Değerlendirme Alanındaki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Yazıcı, H. ve Samancı, O. (2003). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Ders Konuları İle İlgili Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:158.